

JADERNÝ

ZPRAVODAJ O TOM, CO MÁ ZŮSTAT SKRYTO

ODPAD

**Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,**

i díky tlaku z obcí došlo na počátku roku k několika významným krokům. Na rok 2020 byl odložen výběr lokalit pro další etapu průzkumů a padl příslib, že výběru budou moci být přítomni zástupci obcí. Byl vyměněn ředitel Správy úložišť radioaktivních odpadů a tato instituce otevřela trezory, ve kterých skrývala studie s výsledky geologických a dalších prací. Až budete zpravodaj číst, nejspíš už bude jasné, jak vypadá návrh dlouho odkládaného zákona o zapojení obcí do výběru úložiště. A budete si ho moci porovnat s kritérii, jak je pro ideální zákon na stránkách zpravodaje popsal právník Pavel Doucha. Přeji pěkné léto všem.

Edvard Sequens, Calla

2/ Obce stále čekají na zásadní změny

3-4/ Jaký by měl být dobrý zákon o úložišti?

6-7/ Bojující vs. vyčkávající

Obce stále očekávají zásadní změny při hledání úložiště

Samosprávy a obyvatelé obcí, u nichž stát hledá místo pro uložení vysokoradioaktivních odpadů, se dosud zásadních změn nedočkaly. Tak zhodnotilo členské shromáždění Platformy proti hlubinnému úložišti, která sdružuje 47 obcí a spolků a které se konalo 11. června 2019 v Dolní Cerekvi, období prvních čtyř měsíců po výměně ředitele Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) a oznámeném odkladu výběru lokalit. Pozitivně však vnímají, že došlo k uklidnění vyhocené situace mezi obcemi a státní správou a byly zpřístupněny do té doby nesmyslně utajované zprávy s výsledky provedených geologických a dalších prací.

Platforma proti hlubinnému úložišti za problém považuje, že:

- Obcím z lokalit pro úložiště zatím nebyl předložen slibovaný návrh zákona, od kterého očekávají posílení dnešního nedostatečného postavení dotčených obcí při výběru úložiště. Podle provedených právních analýz dnes samosprávy reálně nemají mnoho možností, jak obhajovat zájmy svých občanů, když proti nim stojí státní úřady. K případnému hlubinnému úložišti lze ale dojít jen v konsensu s komunitami, kterých se týká.
- Nebyla zveřejněna transparentní kritéria a postup, podle něhož by na základě zjištěných údajů mělo dojít k výběru lokality pro další etapu geologických prací. Ten by již neměl probíhat za přísně zavřenými dveřmi a měl by umožnit sledování výběru nezávislými odborníky, ve které budou mít obce důvěru.
- Přestože nejsou splněny výše uvedené dvě základní podmínky pro spravedlivější postup, v lokalitách pokračují geofyzikální práce SÚRAO s cílem vybrat finální lokalitu pro konečné úložiště do roku 2025. SÚRAO ani nestáhlo podané žádosti o stanovení průzkumných území pro geologické práce na všech devíti lokalitách. Spěch při

výběru daný nereálnými časovými milníky kritizují i zapojení odborníci.

- Ministerstvo průmyslu a obchodu odmítá úpravu vládní Koncepce nakládání s vyhořelým jaderným odpadem a radioaktivními odpady tak, aby umožnila i jiné realistické možnosti naložení s nebezpečným dědictvím jaderné energetiky, než je trvalé hlubinné uložení. A to i navzdory faktu, že koncepce je právě v těchto dnech doplňována na základě kroků, které vůči České republice pro neplnění unijní legislativy vede Evropská unie.

Platforma proti hlubinnému úložišti si také zvolila své mluvčí na další období na základě zvoleného rotačního přístupu. Od 1. července se jejím mluvčím stane starosta Chanovic Petr Klásek, 1. ledna jej vystřídá starosta Jistebnice Jiří Popelka, po dalším půlroce starosta Pluhova Žďáru Petr Nohava a po něm pak Martin Schenk, předseda spolku Nechceme úložiště Kraví hora.

Jak se bude situace dále vyvíjet, sledujte na webu Platformy www.platformaprotiulozisti.cz a také na jejím profilu na **Facebooku** www.facebook.com/platformaprotiulozisti.

Zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Jaký by měl být zákon o hlubinném úložišti?

Zveřejnění věcného záměru zákona o hlubinném úložišti je, alespoň podle vyjádření pracovníků ministerstva průmyslu a obchodu, na spadnutí. O jeho obsahu nevíme zatím nic. Nevíme nakolik se bude lišit od již připraveného návrhu z roku 2011, který byl vytvořen pod záštitou tehdy existující Pracovní skupiny MPO a MŽP ve spolupráci s obcemi a spolky. I díky práci na tomto návrhu zákona si ale dokážeme představit, jaké minimální požadavky by měl nový návrh věcného záměru obsahovat, aby měl pro dotčené obce nějaký smysl.

Platné právní předpisy, podle nichž se vybírá lokalita pro úložiště a podle nichž se pak bude úložiště i povolovat, mají tři základní vady. Tyto vady by se mohl pokusit návrh nového zákona alespoň do určité míry řešit:

- 1. Je to jedno velké socialistické „retro“.** Předpisy horního práva pocházejí z osmdesátých let minulého století a přestože byly několikrát novelizovány, zůstal v nich duch tehdejší doby. Tedy doby, kdy stát mohl rozhodnout o všem sám a nikoho, obce, vlastníky, nebo dotčenou veřejnost si nepřipouštěl k tělu. To se projevuje v tom, že obce nebo spolky se mohou účastnit jen některých řízení a jejich námítky a připomínky mohou být snadno zamítnuty
- 2. Je to jeden velký chaos.** Horní právo je šité na míru těžbě nerostných surovin. Stavební právo je šité na míru výstavbě bytových, průmyslových či komerčních objektů. Žádné právo není šité na míru tak specifické stavbě, jako je hlubinné úložiště. Každý krok v přípravě této stavby tak vyvolává otázky, jaký zákon a v jaké míře použít. To se pak projevuje mimo jiné v libovůli státu, jak se projevila například v diskusi o tom, co jsou geologické průzkumy a co výzkumy. Jedna a tatáž činnost nejprve podle SÚRAO vyžadovala stanovení průzkumných území a poté, co průzkumná území zrušily soudy, se najednou jednalo o výzkumné práce, které mohly být prováděny bez stanovení průzkumných území. Právní jistota veškerá žádá.
- 3. Nikdo nenese odpovědnost za výběr finální lokality pro úložiště.** V žádném právním předpise není napsáno – „výběr finální lokality provede úřad XY na základě vyhodnocení sebraných dat“. SÚRAO tvrdí, že pouze realizuje vládou schválenou koncepci, ale že varianta bude vybrána někým jiným, zpravidla se odkazuje na resort životního prostředí, který bude provádět tzv. hodnocení vlivů záměru na životní prostředí,

nebo na SÚJB, který bude vydávat souhlasné stanovisko k povolení realizace HÚ. Nebo zkrátka na nějaké jiné správní řízení. Úředníci z vyjmenovaných resortů zase tvrdí, že pouze rozhodují o návrhu, který předložilo SÚRAO.

Z výše uvedeného pak vyplývají určitá kritéria, která by měl jakýsi ideální zákon o hlubinném úložišti podle mého názoru obsahovat. Až MPO návrh zákona zveřejní, bude zajímavé porovnat předložený návrh s těmito kritérii:

- 1. Míra zapojení veřejnosti do rozhodování o úložišti.** To je to, co občany z dotčených lokalit zajímá nejvíce. Když SÚRAO tvrdí, že zapojení veřejnosti je dostatečné, myslí tím těch několik případů, kdy se obce nebo spolky mohou účastnit správních řízení, nebo podávat připomínky. Nedodává jaksí, že pokud procesně nic zásadního správní orgány nepokazí, pak se případná nesouhlasná stanoviska a připomínky obcí a veřejnosti poměrně jednoduše překonají (zamítnou) a není kvůli tomu ani zapotřebí z jejich strany nějakých velkých intelektuálních výkonů. Skutečným partnerem se obce a veřejnost stanou až v okamžiku, kdy jejich „NE“ nebude stát schopen tak snadno překonat a bude se muset o jejich přízeň skutečně ucházet a chovat se k nim jako skutečným partnerům. Tedy, že stanovisko obce bude mít váhu veta (nesouhlasu, který nelze nijak překonat), nebo tzv. suspenzivního veta (nesouhlasu, který lze překonat jen velmi obtížně). Na principu suspenzivního veta byla postavena i předchozí verze návrhu zákona. Nesouhlas obce mohl být překonán pouze na základě podnětu vlády Senátu, který musel věc projednat ve veřejném slyšení po vyslechnutí dotčených obcí. Základním kritériem tedy je, jak bude návrh zákona pracovat s možnostmi obcí vyslovit nesouhlas s umístěním úložiště. S tím souvisí i pro někoho nepříjemná otázka,

a sice kompenzace. Návrh zákona by podle mého názoru měl řešit i otázku kompenzací za všechny činnosti v přípravě a výstavbě úložiště. Nemám teď na mysli ony almužny, vyplácené v souvislosti s průzkumnými územími. Ale reálné kompenzace pro jednotlivé fáze výběru finální lokality (průzkumy, vrty, chráněné území pro zvláštní zásah do zemské kůry). Jedině v případě, že si stát bude vědom nutnosti vyplatit signifikantní peněžní sumu za pokračování v přípravě stavby, bude racionálně zvažovat jednotlivé kroky a nikoliv jen chaoticky těkat od průzkumů k výzkumům vzájemně neporovnatelným mezi jednotlivými lokalitami. Dotčeným obcím taková právní úprava poskytne jasnou perspektivu (nikoliv jen obecné sliby), co mohou a nemohou získat jednáním se státem o umístění úložiště.

2. **Zákonem stanovená strategie výběru finální lokality.** Je v právním státě nemyslitelné, aby SÚRAO měnilo podmínky zužování počtu lokality tak, jak se jim to hodí. Zákon musí stanovit podmínky zužování počtu lokalit, včetně návazností na horní právo (etapy geologických prací apod.). Jedině tak si dotčené obce a obecně dotčená veřejnost bude moci udělat představu o tom, co je čeká a stát z toho nebude moci uhnout.
3. **Jasně stanovená odpovědnost za rozhodnutí o finální lokalitě.** U takto důležité stavby nesmí být aplikována tzv. salámová metoda, známá z jiných investičních akcí – tedy že se postupně vydávají dílčí povolení na jednotlivé drobnosti jako na kolečka salámu, až je ve výsledku nenápadně povolena celá investiční akce. Občané mají právo vědět, kdo rozhodne tak zásadní otázku, jako je výběr finální lokality. Ke komu mají smě-

Pavel Doucha

foto: archiv Platformy

řovat své argumenty a s kým mají jednat.

Nechme se tedy překvapit s čím ministerstvo průmyslu a obchodu přijde. Pak jeho návrh pozorně studujeme, abychom byli schopni vyhodnotit, zda jde o poctivou snahu nastavit transparentní, předvídatelné a partnerské prostředí, nebo pouze o další marketingový a bezobsažný krok. Osobně nečekám zázraky. Jistou skepsi ve mně vyvolává již způsob přípravy věcného záměru zákona – naprosto bez účasti zástupců lokalit. To není příliš přesvědčivý krok, který by potvrzoval nový, vstřícnější kurs SÚRAO a MPO.

Pavel Doucha, Doucha Šikola advokáti s.r.o.

OBCE Z HRÁDKU CHTĚJÍ CHRÁNIT NÁRODNÍ ZDROJE PÍTNÉ VODY

Lokalita (Čertův) Hrádek se nachází na evropském rozvodí a je nenahraditelným zdrojem vod jak pro okolní obce, tak i pro okres a město Jihlava prostřednictvím vodní nádrže Hubenov. Tato lokalita je však také prameništěm vod zasahujícím dále do povodí vodárenského toku Želivka (Švihov), zásobující pitnou vodou nejen Prahu, ale i velkou část Středočeského kraje a okresů Pelhřimov a Havlíčkův Brod. S ohledem na skutečnost, že nelze předem do budoucna s naprostou jistotou vyloučit možnou přírodní katastrofu nebo nehodu v provozu hlubinného úložiště vysokoaktivních radioaktivních odpadů v této lokalitě, tak by její kontaminace radioaktivními odpady vedla v krátkodobém časovém horizontu ke znehodnocení zdrojů pitné vody nejen pro okolní obce, ale i pro hlavní město Prahu a podstatnou část Kraje Vysočina a Středočeského kraje.

Starostové obcí Cejle, Dolní Cerekev, Hojkov, Milíčův, Nový Rychnov a Rohozná proto 25. dubna 2019 podepsali dohodu o spolupráci a vyzvali MPO a SÚRAO ke garanci ochrany klíčových národních zdrojů pitné vody. Protože toto nebylo v dané lhůtě 30 dnů splněno, rozhodli se předložit svým zastupitelstvům ke schválení usnesení o blokadě stavby úložiště a s odkazem na Ústavu České republiky a obsah jí upravených občanských práv a povinností se společně obrátili na širokou veřejnost se žádostí o pomoc při naplňování a ochraně tohoto veřejného zájmu České republiky. Postupně tak získávají podporu dalších měst a obcí z okolí lokality.

Prohlášení starostů a informace o jejich dalších krocích hledejte na facebookovém profilu www.facebook.com/lokalitacertuvhradek.

Edvard Sequens podle tiskových zpráv obcí

foto: Michaela Nováková

27. dubna 2019 – 5. ročník celostátního Dne proti úložišti

V sobotu 27. dubna vyrazili obyvatelé obcí, kteří se cítí ohroženi vládním projektem konečného podzemního hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů, na akce celostátního Dne proti úložišti. Obce i spolky v rámci dne uspořádaly pochody, cyklojízdy, maraton, sázení stromů, koncert, besedu, promítání a další aktivity, jejichž cílem bylo připomenout, že výběr místa pro úložiště až doposud probíhal bez ohledu na ně. Již pátý ročník zaštitila Platforma proti hlubinnému úložišti.

Samosprávám i obyvatelům Správou úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) vybraných obcí chybí vážně vedená debata o možnostech, jak naložit s dlouhodobě nebezpečným dědictvím jaderné energetiky. Trvalé uložení do zemských hlubin, které bude muset garantovat nemožné – bezpečnost po statisíce let – nemůže být jediným řešením.

Martin Schenk, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Společný Den proti úložišti ukazuje jednotu obyvatel ve všech lokalitách ve snaze hájit své práva při vyhledávání místa pro stavbu

úložiště a poukázat na netransparentní a nesmyslné kroky, které doposud státní Správa úložišť dělala. Obyvatelé dotčených obcí volají po otevřené komunikaci se státními institucemi, po transparentnosti a jednoznačnému stanovení pravidel výběru lokalit a přijetí zákona, který zapojí obce do výběru a to již v počáteční fázi.“

Podrobnosti k akcím Dne proti úložišti na jednotlivých lokalitách tak, jak proběhly, naleznete na webových stránkách www.nechcemeuloziste.cz.

Zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

ptali jsme se:

Bojující vs. vyčkávající

Jak jste se vlastně dostala k tématu své diplomové práce a s jakými očekáváními jste se do ní pustila?

Jaderná energetika je podle mého názoru v České republice velmi málo problematizovaná a spousta lidí ji považuje za šetrný zdroj energie. Často je přehlížena těžba uranu a ukládání odpadu a vyzdvihuje se pouze samotný provoz zařízení. Cílem mé diplomové práce tedy bylo zjistit, zda lidé, kteří žijí v blízkosti elektrárny a nyní jsou vystaveni faktu, že kromě reaktorů může být u jejich obcí ukládán i odpad z jaderných elektráren, změnili postoj k jaderné energetice. Svůj záměr jsem přehodnotila, když se ukázalo, že Na Skalném se v lidech probudil aktivismus a temelínští jsou k tématu pasivní. Překvapilo mne, že to není spíše naopak.

Můžete čtenářům ve stručnosti představit hlavní závěry, ke kterým jste dospěla?

Obyvatelé z lokality Na Skalném nesouhlasí s technologií hlubinného úložiště a volají po otevření debaty, jakým způsobem s odpadem naložit. Hlubinné úložiště pro ně představuje zbytečnou rizikovou záležitost. Nejen rizika, ale také mezigenerační odpovědnost a hodnota venkovského života a krajiny jsou důležitými faktory, proč úložiště odmítají.

V lokalitě Janoch je situace diametrálně odlišná. Přítomnost MAPE Mydlovary, bývalé úpravny uranové rudy a zároveň jedné z největších ekologických zátěží v České republice, má v přístupu obyvatel důležitou roli. Životní prostředí je zde dlouhodobě znečištěno a hlubinné úložiště pro obyvatele představuje spíše minimalizaci rizik oproti ukládání vyhořelého jaderného paliva v meziskladu, který mají na dohled. Stavba úložiště by tak pro obyvatele obcí znamenala určitý finanční přísun, kterým by si mohli kompenzovat zničené životní prostředí sociálním a kulturním rozvojem v obcích. Navíc, na rozdíl od dukovanských, důvěřují odborníkům ze Správy úložišť a v současné době nepovažují za důležité se tématem zabývat.

Co bylo hlavní příčinou, že předpoklad státních organizací očekávajících větší pochope-

Marie Slámové

Marie Slámová vyrostla u jaderné elektrárny Dukovany, letos promovala na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Za téma své diplomové práce si zvolila problematiku vyhledávání místa pro hlubinné úložiště, kde analyzovala situaci na nově přidávaných lokalitách u jaderných elektráren. Tedy Janoch (u Temelína) a Na Skalném (u Dukovan), jak je pojmenovala Správa úložišť. A právě na získané poznatky se chceme ptát.

ní pro jaderné odpady v blízkosti jaderných elektráren zrovna u Dukovan tak zásadně nevyšel?

Dá se říct, že pochopení pro jaderný odpad v lokalitě je. Místní nemají problém s tím, že by zde byl jaderný odpad dlouhodobě skladován. Vadí jim hlubinné úložiště, se kterým nejsou nikde na světě žádné zkušenosti a jehož realizaci má v rukou instituce, která si nezískala jejich důvěru. Obyvatelé tu také nerozumí zařazení své lokality coby blízké elektrárně, když oni sami se za jí blízké nepovažují a nejsou s ní příliš spjatí. Stát přiřadil lokality na seznam proto, že se nachází u jaderných elektráren, ale nezohlednil další aspekty kromě počtu kilometrů. Lidé z lokality Janoch se cítí s elektrárnou daleko více svázání na rozdíl od obyvatel z lokality Na Skalném. Zde na elektrárnu nahlíží spíše jako na cizí element, který je spojen se sousední oblastí.

Proč si myslíte, že starostové u Temelína nevnímají možné úložiště u svých obcí jako problém? A proč tam nefunguje občanská společnost jako u Dukovan, která byla hybatelem změny, když zjistila, co se chystá?

V lokalitě Janoch je sepětí s elektrárnou větší, než Na Skalním, a to i socioekonomické. Další věc je přítomnost uranových odkališť v Mydlovarech, ze kterých jsou starostové zoufalí a mají pocit, že nic horšího než toto je potkat nemůže.

U Dukovan sehrál důležitou roli v nastartování občanské společnosti jeden ze starostů, který nechtěl informace před občany zatajovat. To se u Temelína nestalo. Ani dnes o projektu místní obyvatelé neví, jak ostatně ukázaly průzkumy veřejného mínění. Starostové jsou názoru, že nyní nemá smysl se tím zabývat.

Někdy se obyvatelům a starostům obcí z lokalit pro úložiště vytýká, že jim jde jen, aby odpad neskončil pod jejich domovy a jinak je jim to jedno (NIMBY, tedy „ne na mém dvorku“). Potvrzují to vaše zjištění?

Dokážu si představit, že to tak někteří obyvatelé lokalit mají a může to pro ně být důvod, proč podepíší petici nebo jdou k referendu. V práci mne ale zajímali ti, kteří aktivně pomáhají iniciovat akce proti úložišti. Musím říct, že u těchto obyvatel postoj založen na NIMBY není. Sami dokonce navrhují, aby jaderný odpad byl skladován v blízkosti jejich domovů i nadále, ale jinou, ne tak z jejich pohledu zbytečně rizikovou formou. Překvapilo mne, že neřeší pouze

svou oblast, ale síťují se i s ostatními lokalitami a jsou ochotní pomáhat napříč republikou.

Když byste měla tu možnost, co byste doporučila změnit Správě úložišť radioaktivních odpadů v přístupu k lidem z lokalit, které vybrala?

Rozhodně bych jim doporučila změnit přístup a jednat s lidmi transparentně, o všem je informovat, naslouchat místním obyvatelům, reagovat na jejich požadavky a apelovat na to, aby byl co nejdříve na stole k projednání zákon o zapojování veřejnosti.

A starostům i aktivním lidem z těch lokalit?

Temelínským starostům bych doporučila neprodleně seznámit obyvatele s tématem, protože jim tak berou možnost participovat na vývoji celé situace, což se proti nim v konečném důsledku může obrátit. Dukovanské starosty, aktivisty a aktivistky bych chtěla povzbudit v tom, aby se nevzdávali a vytrvali. To, co se jim podařilo vytvořit, je mimořádné a obdivuji, jakým způsobem dokázali zvednout zájem obyvatel o místní dění spojený nejen přímo s úložištěm.

Změnil se díky Vaším zjištěním nějak Váš osobní postoj k problematice úložiště a dalšího rozvoje jaderné energetiky vůbec?

Nezměnil. Nadále vnímám využívání jaderné energie jako ekonomicky nerentabilní a vysoce rizikovou záležitost, která má spoustu dalších negativních dopadů.

Ptal se Edvard Sequens

foto: archiv Marie Slámové

Jaderný průmysl vstupuje do éry likvidace reaktorů

Jaderný průmysl bude v příštích letech čelit problému se stárnutím aktuálně provozovaných reaktorů, který se bude s postupem času prohlubovat. Průměrný věk provozovaných jaderných bloků překročil v polovině loňského roku třicet let a dále poroste. V příštích dekádách lze počítat s definitivním odstavením osmi až jedenácti reaktorů ročně. Mezi lety 2014 a 2040 má jít celkem o 200 kusů.

Odstavování starých a spouštění nových

Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA) předpokládá mezi lety 2017 a 2050 ukončení provozu jaderných elektráren s celkovým výkonem 320 gigawattů, což je zhruba 80 % současného instalovaného výkonu. IAEA zároveň odhaduje, že již mezi lety 2018 a 2030 bude odstaveno 139 gigawattů.

K udržení současného počtu provozovaných reaktorů by bylo třeba zahájit výstavbu osmi až jedenácti bloků za rok. Počet nových projektů je ovšem nižší – za posledních pět let přibývalo ročně průměrně jen 4,5 reaktoru. Zahájení 22 projektů v období 2014 až 2018 a postupné spouštění reaktorů rozestavěných před fukušimskou havárií znamená, že aktuální počet rozestavěných reaktorů poprvé za posledních deset let klesl pod padesát kusů.

IAEA je ve zprávě ze září 2018 k rozvoji jaderné energetiky výrazně skeptičtější, než dosud bývalo zvykem. Dožívání starých reaktorů, omezená konkurenceschopnost nových jaderných zdrojů, snižování ceny elektřiny v důsledku vysoké produkce obnovitelných zdrojů a rozhodnutí o ukončení provozu jaderných elektráren v některých zemích jsou označovány za hlavní příčiny očekávaného zpomalení sektoru.

Žádný z technologických konceptů, které jsou řazeny k reaktorům čtvrté generace, se zatím nedostal do fáze reálného projektu. Ve Spojených státech se jejich komerční využití očekává nejdříve v polovině století.

Éra likvidace

Navzdory úsilí jaderného průmyslu o prodloužení životnosti aktuálně provozovaných bloků je zřejmé, že

vlna likvidace vysloužilých reaktorů již začala a od poloviny dvacátých let bude nabývat na síle. Toto očekávání plyne z vysokého počtu reaktorů, které byly spuštěny v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století.

Éru likvidace jaderných reaktorů bude mimo jiné charakterizovat:

- pokles počtu provozovaných reaktorů,
- snižování spolehlivosti provozu vzhledem ke stárnutí součástí,
- rostoucí počet řízení o prodloužení životnosti reaktorů,
- mezinárodní protesty proti pokračujícímu provozu stárnoucích reaktorů,
- výskyt technických problémů s likvidací reaktorů,
- snaha o pokrytí nákladů na likvidaci elektráren a uložení odpadů z veřejných prostředků (podle odhadu Nuclear Energy Insider chybí provozovatelům evropských jaderných elektráren na účtech vyčleněných na likvidaci elektráren a jaderného odpadu 118 miliard eur),
- konflikty v lokalitách určených pro vybudování úložišť radioaktivních odpadů.

Veřejná debata o zmíněných charakteristikách povede k obtížnějšímu prosazování nových jaderných projektů v porovnání s dneškem a prohloubení krize jaderného průmyslu. Může se zdát, že tato úvaha je pouhým přáním. Ovšem o „prudce zrychlující krizi“ nebo „krizi, která ohrožuje existenci jaderné energetiky na Západě“ píší také zastánci jaderného rozvoje.

Zkrácená verze článku Jima Greena z The Ecologist, přeložil Karel Polanecký

www.nechcemeuloziste.cz